

HISTÒRIA I FOLKLORE

Sens dubte, l'ofici de baster és un dels més antics del món. Des que l'home va començar a domar el cavall, hi va haver la necessitat de crear, encara que en un principi fos de manera rudimentària, una mena de morralles, de brides i de regnes per dominar-lo. Aquí és quan comença l'ofici de baster.

Les successives generacions d'artesans van anar millorant l'ofici fins a arribar a la gran perfecció que van assolir els guarniments de luxe del segle passat.

Brides, morralles, albardes... i tota mena de guarniments per als cavalls són els fruits d'aquests artesans del cuir. En les poblacions agrícoles, només feien guarniments de carro, el bast i l'albarda, mentre que a Barcelona i a les ciutats importants, es fabricaven també brides i selles, i tota classe de guarniments de luxe.

Antigament, els basters formaven gremi amb els albarders i amb els morrallers fins que es van separar a la Baixa Edat Mitjana. Però al segle XVIII (1766), aquests oficis es van tornar a aplegar en un sol gremi. Les darreres ordinacions del gremi de Barcelona van ser projectades l'any 1834.

Segons Joan Amades, els antics basters havien format part de la confraria dels Esteves, composta per diversos oficis, entre els quals hi havia els que feien tots els arreus i el guarniment per cavalcar. Entre ells, hi havia també els freners (l'ofici més antic entre els guarnidors que treballen la pell), que van ser els que finalment van donar nom i personalitat a la confraria.

A la ciutat de Mallorca, el 1683, els basters es van ajuntar amb els sellers per formar una sola confraria sota la protecció de llur patró, sant Bernardí de Siena.

A Catalunya, el patró dels basters i dels sellers era sant Gualfar perquè, segons la tradició, aquest sant va exercir l'ofici. Avui els basters veneren sant Antoni Abat, ja que el seu culte es va estendre entre tots els oficis que tracten amb bestiar de peu rodó.

Cal destacar la relació entre l'ofici de baster i una de les festes que se celebren arreu de Catalunya des de temps immemorials: els Tres Tombs, la festa de sant Antoni «del porquet» o «dels tres ases».

Les primeres notícies sobre el costum de portar a beneir les bèsties i posar-les sota la protecció del sant daten del segle XV. Arreu de Catalunya s'organitzaven cavalcades que feien les tradicionals tres voltes entorn del temple o del poble, on sempre han anat els carreters amb les millors robes, els carros repintats i engalanats, els cavalls ben empolainats i amb els guarniments més luxosos i brillants confeccionats per les hàbils mans del baster.

Sant Andreu encara conserva una festa tan típica, que tenia com a components principals: l'ofici en honor del Sant, la cavalcada per tots els carrers del poble, el devassall de borregos amb gust de comí i matafaluga, el clàssic tortell, la rifa del porquet (com a suport econòmic de la festa) i el ball de cloenda.

Es celebrava tradicionalment el dia del Sant, 17 de gener, fins que als anys setanta es canvià al diumenge anterior al mencionat dia. La Festa, organitzada pels antics administradors de l'altar de sant Antoni, es celebrà de forma continua fins l'any 1917-18. Després de set o vuit anys, va retornar el 1924, any en què es van fer els estatuts de la «Societat per a la Festa de sant Antoni Abat de sant Andreu de Palomar».

De nou la celebració de la festa restà aturada durant els anys de la Guerra Civil, però, malgrat que ha sofert moments de gran devallada, aquesta festa ha perdurat fins els nostres dies.

Sembla que, malgrat la substitució de la tracció animal pels vehicles a motor, els carruatges i guarniments encara lluiten per no restar en l'oblit.